

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มบริษัท
อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

**Factor Effect on Earning Quality and Environmental Disclosure of Listed Agro
and Food Companies in the Stock Exchange of Thailand**

ไอลดา หนูตะพงค์

Ilada Hnutapong

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
บัญชีมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Accountancy
Prince of Songkla University**

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มบริษัท
อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

**Factor Effect on Earning Quality and Environmental Disclosure of Listed Agro
and Food Companies in the Stock Exchange of Thailand**

ไอลดา หนูตะพงค์

Ilada Hnutapong

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

บัญชีมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of

Master of Accountancy

Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มบริษัท
อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน นางสาวไอลดา หนูตะพงค์
สาขาวิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.บุญทริกา ใจกระจ่าง)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ศิรดา นวลประดิษฐ์)

.....กรรมการ
(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

.....กรรมการ
(ดร.บุญทริกา ใจกระจ่าง)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ .....

(ดร.บุญทริกา ใจกระจ่าง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ .....

(นางสาวไอลดา หนูตะพงค์)

นักศึกษา

(4)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน
และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ .....

(นางสาวไอลดา หนูตะพงค์)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มบริษัท
อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน นางสาวไอลดา หนูตะพงค์
สาขาวิชา การบัญชี
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยมาหลายสิบปี อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเนื่องจากกระบวนการผลิตและแปรรูปอย่างมาก งานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินระหว่างปี พ.ศ.2554-2558 ของบริษัททั้งหมดของทั้งสองอุตสาหกรรมรวม 39 บริษัทหรือจำนวน 195 งบการเงิน ระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมวัดโดยใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลที่ดัดแปลงจากงานวิจัยในอดีตเพื่อหาความสัมพันธ์กับปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อระดับการเปิดเผย 7 ปัจจัย ผลการศึกษาพบว่าขนาดกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอย่างมีสาระสำคัญ ในขณะที่อุตสาหกรรมเกษตรมีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าอุตสาหกรรมอาหาร

คำสำคัญ: ระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร บริษัทจดทะเบียน

Thesis Title	Factor Effect on Earning Quality and Environmental Disclosure of Listed Agro and Food Companies in the Stock Exchange of Thailand
Author	Miss Ilada Hnutapong
Major Program	Master of Accountancy
Academic Year	2017

ABSTRACT

Agro and food industries have played an important role for Thailand's economy for several decades. However, both industries also have contributed severe environmental impact for the country due to their manufacturing process. This study determined factors effect on environmental disclosure of the listed agro and food companies in the stock exchange of Thailand. All financial statements from 2011-2015 of the total agro and food companies were investigated, 195 financial statements and 39 companies, respectively. Disclosure index was adapted from previous studies to determine environmental disclosure level of the firms and seven prospective factors were investigated. Results showed that firm size was positively significant correlated with the level of environmental disclosure. Agro based industry tended to have higher environmental disclosure level than that of the food industry.

Keywords: Environmental Disclosure Agro-industry Food industry Listed company

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ดร.บุญทริกา ใจกระจ่าง ซึ่งได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และตลอดเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาและคำแนะนำ แก่ใจและตรวจทานข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศิริดา นวลประดิษฐ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.มัทนชัย สุทธิพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ในความกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านและคณาจารย์หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่การศึกษาขั้นต้น มาจนถึงปัจจุบัน

และที่ขาดไม่ได้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณพ่อแม่ ที่สอนให้มีความอดทน ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ามีความพากเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รวมถึงหัวหน้างานที่ได้ให้การดูแลช่วยเหลือ และสนับสนุนทุกเรื่อง ตลอดจนขอกราบขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาเสาะเวลาตอบแบบสอบถามทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ไอลดา หนูตะพงค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(5)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ประโยชน์และผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามคำศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	5
ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย	16
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
รูปแบบการวิจัย	17
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	18
การเก็บรวบรวมข้อมูลและตัวแปรในงานวิจัย	20
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	22

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ข้อมูลทั่วไปของบริษัท	24
ระดับความเห็นการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	27
การทดสอบสมมติฐาน	35
บทที่ 5 บทสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย	44
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	45
ข้อจำกัดของงานวิจัย	46
ข้อเสนอแนะและงานวิจัยในอนาคต	46
บรรณานุกรม	47
ภาคผนวก	51
ภาคผนวก ก รายชื่อบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	52
ภาคผนวก ข กระดาษทำการการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	55
ประวัติผู้วิจัย	59

สารบัญตาราง

หน้า

บทที่ 3

ตารางที่ 3.1 ความหมายและการวัดค่าตัวแปร	21
ตารางที่ 3.2 สมมติฐานและสถิติที่ใช้ทดสอบ	23

บทที่ 4

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไป	25
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลด้านความสามารถในการทำกำไรและระดับคุณภาพกำไร	26
ตารางที่ 4.3 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	27
ตารางที่ 4.4 ภาพรวมการเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	28
ตารางที่ 4.5 ภาพรวมการเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม	29
ตารางที่ 4.6 ภาพรวมการเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม	29
ตารางที่ 4.7 ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	30
ตารางที่ 4.8 ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	31
ตารางที่ 4.9 ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม	31
ตารางที่ 4.10 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมและด้านการจัดการ และการตรวจสอบสิ่งแวดล้อม	32
ตารางที่ 4.11 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการ ต่อสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจ	33
ตารางที่ 4.12 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	33
ตารางที่ 4.13 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม	34
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์การถดถอย Model 1	36
ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ปัจจัย	37
ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยกลุ่มปัจจัย Model 2	38
ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบการเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม	39

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบการเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการ ต่อสิ่งแวดล้อมจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมข้อมูลทั่วไป	40
ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม	40
ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม	41
ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม	42
ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างขนาดกิจการ % สัดส่วนการถือหุ้น ของผู้ถือหุ้น 10 รายแรก สภาพคล่องกิจการ อัตราส่วนความสามารถ ในการทำกำไร อายุของกิจการและระดับการเปิดเผยข้อมูลในกลุ่ม อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	42
ตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบสมมติฐานตัวแปร	43

สารบัญภาพ

หน้า

บทที่ 2

ภาพที่ 2.1 ตัวแปรที่ศึกษาและสมมติฐานที่ทดสอบ 15

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย 16

บทที่ 4

ภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอย Model 1 36

ภาพที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยมี Factor Model 1 39

ภาพที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบการระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม 43

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญและเป็นสิ่งที่มนุษย์ตระหนักว่าต้องพึงพาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในชีวิตประจำวัน ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อถูกใช้ไปอย่างรวดเร็วได้ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรและเกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งเมื่อสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ทุนทางธรรมชาติที่เป็นพื้นฐานของการเติบโตและการดำรงชีวิตของมนุษย์ก็ถูกทำลายลงไปด้วย และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลโดยตรงต่อการทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลกระทบดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อคน สัตว์และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมตั้งแต่ปี 1960 และต่อมาเริ่มมีอุตสาหกรรมผลิตเข้ามามีการแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น ข้าว ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ผลไม้กระป๋อง เป็นต้น จากอดีตจนถึงปัจจุบันการส่งออกของไทยประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในระดับนานาชาติซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ ข้าว ยางพารา สับปะรดกระป๋องและกุ้งกุลาดำ และยังเป็นผู้นำภูมิภาคเอเชียในการส่งออกเนื้อไก่ ไก่กัมมันต์และปลุสตัดว์ (วรทัศน์ วัชรวิสิ, 2533) จากการขยายตัวของภาคธุรกิจเกษตร ทำให้ภาคธุรกิจเกิดแรงผลักดันให้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (มัทนชัย สุทธิพันธ์, 2555)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นข้อกำหนดที่บังคับใช้อย่างแพร่หลายในต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ ซิลิ มาเลเซีย เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก แอฟริกาใต้ ปากีสถาน สเปน อินเดีย เป็นต้น (สถาบันไทยพัฒนา, 2559) สำหรับประเทศไทยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ 8 ด้าน คือ การกำกับดูแลกิจการที่ดี การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน, 2551) อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมมีความแตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบแนวทางที่กำหนดไว้ให้ต้องจัดทำและบังคับให้เปิดเผยข้อมูล จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นเชิงบวกและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัท

(พฤษภา พึงจิตต์ประไพ, 2551) ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยเป็นการเปิดเผยแบบสมัครใจ เพราะไม่มีกฎหมายรองรับการเปิดเผยข้อมูลบริษัท (มัทนชัย สุทธิพันธ์, 2555) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแสดงให้เห็นให้ผู้ลงทุนเห็นว่ามีความสำคัญที่ใช้ในการตัดสินใจลงทุนมากขึ้น ธุรกิจที่ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ช่วยให้บริการเพิ่มมูลค่า มีความเชื่อมั่น และก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในบริษัท

ปี 2558 สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ปรับปรุงรายงานการเปิดเผยข้อมูลตามแบบ 56-1 โดยเพิ่มหัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558) ด้วยมุ่งหวังให้การเปิดเผยข้อมูลในภาคธุรกิจมีความโปร่งใส บริษัทจะเปิดเผยถึงข้อมูลเกี่ยวกับบริษัททั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส ผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ นโยบายภาพรวม ข้อมูลการดำเนินงาน การดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคม และกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตามที่ประสงค์จะเปิดเผย ในระบบการผลิตของอุตสาหกรรมเกษตรก็จะมีขยะ ของเสีย ของเหลือใช้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการดำเนินการอุตสาหกรรมเกษตรจึงต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญการเปิดเผยการกำกับดูแลกิจการ ผลการดำเนินงาน การเปิดเผยแบบสมัครใจกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ถูกระบุอยู่ในอุตสาหกรรมที่ ก่อให้เกิดมลพิษจากกระบวนการผลิต ในรูปของขยะมูลฝอย น้ำเสีย ฝุ่น คาร์บอนดำ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง (Pollution Intensive Industry) (สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย, 2547) การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณะชน จะมีส่วนช่วยให้การขายสินค้าในกลุ่มประเทศที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมขายได้มากขึ้น อีกทั้งยังมีการแสดงออกและเสริมสร้างถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นนอกเหนือจากการเปิดเผยข้อมูลโดยข้อกำหนดของ กสท. แล้ว กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารจึงเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ (ฐิติมา กิ่งแก้ว, 2555) จากความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลต่อการดำเนินธุรกิจกลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้นจึงถูกเลือกศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในงานวิจัยนี้

อย่างไรก็ตามการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอาจจะมีต้นทุนในการเปิดเผยที่สูง ทำให้กำไรสุทธิลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัท ทั้งนี้คุณภาพกำไรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนเนื่องจากแสดงถึงผลการดำเนินงานของบริษัท ในขณะที่การตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมสะท้อนถึงความมีบรรษัทภิบาลที่

จะทำให้บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรอย่างยั่งยืน ที่จะสามารถให้ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุนได้ในระดับที่น่าพอใจอย่างต่อเนื่องในระยะยาว (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2559) งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร เพื่อทราบความเกี่ยวเนื่องของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและผู้ที่มีส่วนได้เสียที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจต่อไป

คำถามวิจัย

1. บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมหรือไม่ ถ้ามีการเปิดเผยอย่างไร
2. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และจะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์และผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เก็บรวบรวม

ข้อมูลจาก 3 แหล่งคือ ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (Annual Report)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีงบการเงินย้อนหลัง 5 ปี คือ พ.ศ.2554 ถึง พ.ศ. 2558 จำนวน 39 บริษัท รวมทั้งสิ้น 195 งบการเงิน

ขอบเขตด้านเวลา

เก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเฉพาะช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นิยามคำศัพท์

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรม (สามารถจับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (เช่น วัฒนธรรมแบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่ง อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ (กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2559)

อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร (Agro and Food Industry) ธุรกิจเกี่ยวกับการเพาะปลูก ทำป่านไม้ ทำปศุสัตว์ แปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และ ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม

- ธุรกิจการเกษตร (Agribusiness) คือ ธุรกิจที่ทำการเพาะปลูก ปศุสัตว์ ประมง ป่านไม้ แปรรูป ชำแหละและเก็บรักษาสินค้าเกษตร รวมถึงตัวแทนจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร เบื้องต้นเพื่อนำไปใช้ต่อในอุตสาหกรรมอื่นๆยกเว้น ธุรกิจเกี่ยวกับปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชที่เป็นเคมีภัณฑ์และกิจการที่เกี่ยวข้องกับเส้นใย

- อาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage) คือ ธุรกิจผลิตอาหาร โดยแปรรูปจากผลิตผลทางการเกษตร ประกอบกิจการร้านอาหาร ตัวแทนจำหน่ายอาหาร รวมถึงผู้ผลิตเครื่องดื่มต่างๆ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2 ได้รวบรวม แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม โดยเสนอรายละเอียดตามลำดับ คือ

- 2.1 แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม
- 2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

2.1.1 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อการให้ความชัดเจนหรือเป็นการอธิบายเพิ่มเติมรายการที่มีอยู่ในงบแสดงฐานะทางการเงิน หรืองบกำไรขาดทุน โดยอาจจะแสดงไว้ในงบการเงิน หรืออยู่ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรืออาจจะเปิดเผยไว้เป็นรายการแยกต่างหากเป็นการเฉพาะจากงบการเงิน ทั้งนี้การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นการสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอันเป็นวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรมของธุรกิจ การเปิดเผยดังกล่าว เป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่ทำให้ข้อมูลนอกเหนือจากข้อมูลในงบการเงิน ตามปกติ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอาจนำเสนอและเปิดเผยโดยการบังคับทางกฎหมาย หรือโดยความสมัครใจของกิจการ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมควรเป็นไปตามลำดับต่อไปนี้ (อังคณา อธิรณไพบูรณ์, 2548)

- 1) ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม (Environmental Costs) มีลักษณะการเปิดเผยดังนี้
  - ประเภทของรายการที่พิจารณาให้เป็นต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดของเสีย การรักษาสภาพน้ำ และการแก้ไขบำบัดและการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น
  - รายการที่รวมอยู่ในต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม
  - จำนวนของต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมที่หักออกจากรายได้ ต้นทุนที่แยกประเภทเป็นต้นทุนเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Operating Cost) หรือต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการดำเนินงาน (Non-operating Cost) ต้นทุนที่แยกตามลักษณะและขนาดของธุรกิจและประเภทของสิ่งแวดล้อมที่

เกี่ยวข้องกับกิจการรวมถึงจำนวนต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมที่ได้บันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์
ในระหว่างงวด

- เปิดเผยต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นและเป็นผลมาจากโทษปรับและโทษของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับที่มีต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดจากการสูญเสียบาดเจ็บที่มีสาเหตุมาจากความเสียหายและมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคคลที่สามเป็นรายการแยกต่างหาก

- เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโทษปรับโทษของการไม่ปฏิบัติตามและการชดเชยค่าเสียหายที่แตกต่างจากต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมอื่นๆซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กลับคืนสู่กิจการเป็นรายการแยกต่างหาก

- ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมที่บันทึกเป็นรายการพิเศษเป็นรายการแยกต่างหาก

- 2) หนี้ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Liabilities) ซึ่งมีลักษณะการเปิดเผยดังนี้

- เปิดเผยหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อมจะเป็นรายการแยกต่างหากในงบแสดงฐานะทางการเงินหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

- ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวัดค่าของหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (วิธีมูลค่าปัจจุบันหรือวิธีต้นทุนปัจจุบัน)

- ประเภทของหนี้สิน ได้แก่ คำอธิบายย่อเกี่ยวกับประเภทของหนี้สิน และคำชี้แจงเกี่ยวกับเวลาและเงื่อนไขของการชำระคืน

เมื่อมีความไม่แน่นอนอย่างเป็นสาระสำคัญต่อจำนวนของหนี้สินหรือระยะเวลาที่จะชำระคืนกิจการต้องมีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วย

- 3) นโยบายทางการบัญชี (Accounting Policies) นโยบายทางการบัญชีใดที่ระบุได้ว่าเกี่ยวข้องกับหนี้สินและต้นทุนสิ่งแวดล้อม (อังคณา อรินพไพบุลย์, 2548)

- 4) เรื่องอื่นทั่วไป (General Information) ได้แก่

- ลักษณะของหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและต้นทุนที่ได้รับรู้ในงบการเงินรวมถึงคำอธิบายย่อๆ ต่อความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมกฎหมายหรือข้อบังคับที่กำหนดให้ต้องมีการแก้ไขสิ่งแวดล้อมและกฎหมายหรือเทคโนโลยีปัจจุบันใดๆ ที่คาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสมเหตุสมผลและมีผลกระทบต่อจำนวนที่ได้ตั้งไว้

- ประเภทของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการและอุตสาหกรรมของกิจการซึ่งรวมถึงนโยบายอย่างเป็นทางการและแผนงานที่กิจการนำมาปรับใช้ หากไม่มีนโยบายหรือแผนงานอยู่เดิม กิจการจะต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วยรวม ซึ่งจะมีทั้งการปรับปรุงส่วนสำคัญต่างๆของกิจการที่ได้กระทำมาตั้งแต่เริ่มมีนโยบายหรือตลอดระยะเวลาห้าปีที่ผ่านมาแล้วแต่ว่าระยะเวลาใดจะสั้นกว่าและขอบเขตของมาตรการของการป้องกันทางสิ่งแวดล้อมที่ได้ดำเนินการตามข้อบังคับของทางราชการและขอบเขตของข้อกำหนดของทางราชการตลอดจนการดำเนินงานใดๆที่อยู่ภายใต้กฎหมายเพื่อสิ่งแวดล้อม

- กิจการควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายให้แก่รัฐบาล เช่น ค่าสัมปทานและภาษีโดยจะต้องเป็นไปตามมาตรการของการป้องกันสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก กระทำได้ในลักษณะของรายงานการเงินหรือรายงานที่ไม่ใช่การเงิน เช่น กฎหมายของประเทศสนอร์เวกำหนดให้กิจการต้องนำเสนอสารสนเทศที่เกี่ยวกับการรั่วไหลหรือปนเปื้อนและและข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานเพื่อจัดสิ่งเหล่านั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาได้ออกข้อกำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจกระทบต่อรายจ่ายลงทุนกำไรและฐานะการแข่งขันของกิจการ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยประมาณการค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและอนาคตซึ่งรวมถึงหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ของประเทศแคนาดาได้ออกข้อกำหนดในลักษณะดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติได้ออกข้อเสนอแนะสำหรับการรายงานการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (อังคณา อีรณพไพบูลย์, 2548)

ในรายงานทางการเงินของบริษัท คณะกรรมการบริษัทควรมีข้อมูลดังต่อไปนี้

- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและอุตสาหกรรม
- นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ
- การปรับปรุงนโยบายสิ่งแวดล้อม
- การปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมและการดำเนินการ
- การสนองตอบข้อกำหนดของรัฐบาล
- ปัญหาสำคัญต่างๆทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ
- ผลกระทบของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการลงทุนและกำไรของบริษัท
- ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นรายจ่ายฝ่ายรายได้/รายจ่ายฝ่ายทุนในงวดปัจจุบัน

หมายเหตุประกอบงบการเงินควรเปิดเผยเรื่องต่อไปนี้

- นโยบายการบัญชีสำหรับการบันทึกหนี้สินประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมและการเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
- จำนวนเงินของหนี้สินและประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่กันไว้ระหว่างงวด
- จำนวนเงินของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
- ผลกระทบด้านภาษีอากร
- จำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลในงวดนั้น

สรุปได้ว่า องค์กรควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์กับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอก และเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบขององค์กรที่มีต่อสังคมและส่วนรวม ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมควรเปิดเผยในเรื่องของต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม นโยบายทางการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินและต้นทุนสิ่งแวดล้อมและเรื่องอื่นๆทั่วไปตามลำดับ นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอกสามารถกระทำได้ในลักษณะของรายงานการเงินหรือรายงานที่ไม่ใช่การเงิน

2.1.2 การจัดทำรายงานสิ่งแวดล้อม

ในการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนควรคำนึงถึงการนำหลักการ Triple Bottom Line มาใช้โดยใช้รายงานดังกล่าวควรประกอบด้วยกัน 3 ด้าน (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ, 2543) คือ

- ผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ (Economic Performance) หรือรายงานด้านการเงิน
- ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Performance) หรือรายงานด้านสิ่งแวดล้อม
- ผลการดำเนินงานด้านสังคมและจรรยาบรรณ (Social/ethical Performance) หรือรายงานด้านการบัญชีสังคมและจรรยาบรรณ

การรายงานทั้ง 3 ด้าน จัดได้ว่าเป็นการรายงานที่ยั่งยืนและในรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมควรเน้นให้เห็นความสัมพันธ์และความรับผิดชอบในด้านสิ่งแวดล้อมต่อสังคม โดยสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของบัญชีสิ่งแวดล้อม (Social Accounting) โดยเกณฑ์ในการจัดทำรายงานโดยยึดหลัก Triple Bottom Line จะเป็นมุมมองในระยะยาวโดยเน้นเกณฑ์ด้านสังคมประกอบกับเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Government) และ

ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการในระยะยาวนอกจากนี้องค์กรหลายแห่งในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพของประเทศอังกฤษมีข้อกำหนดว่าต้องนำเงินไปลงทุนในกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยตลาดหลักทรัพย์หลายแห่งรวมทั้งประเทศไทยกำหนดให้มีการเปิดเผยการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ในงบการเงิน ดังนั้นจะเห็นว่าในปัจจุบันผู้ลงทุนไม่ได้เน้นเรื่องผลตอบแทนหรือเงินปันผลที่สูงซึ่งเป็นมุมมองในระยะสั้นเท่านั้นแต่จะเน้นถึงผลกระทบในระยะยาวด้วยนอกจากนี้ประเทศที่พัฒนาแล้วจะเล็งเห็นความสำคัญของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาโดยประเทศที่กำลังพัฒนาจะไม่ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมในระดับจุลภาพแต่จะเน้นเฉพาะภาพรวมในระดับมหภาค

อุปสรรคในการทำรายงานเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนได้แก่

- การเก็บข้อมูลและการรายงานต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง
- เป็นการยากที่จะพัฒนา Global Reporting Initiative: GRI ในช่วงเริ่มต้น
- ยังมีข้อจำกัดจากแรงผลักดันของตลาดและผลตอบแทนหรือรางวัลที่จะได้รับ

โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา (อังคณา อรินพไพบูลย์, 2548)

2.1.3 ประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ

สมชาย สุภัทธกุล (2544) กล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพนั้นจะมีประโยชน์ทั้งต่อผู้ใช้งบการเงิน โดยเฉพาะนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงินเป็นสำคัญและต่อบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลด้วย

ประโยชน์ต่อนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงิน

การที่บริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพทั้งในเชิงปริมาณความน่าเชื่อถือและความทันเวลาของข้อมูลไม่ว่าจะอยู่ในรูปของรายงานประจำปี รายงานไตรมาสหรือข้อมูลเผยแพร่อื่นๆและนักลงทุนสัมพันธ์ (Investor Relations) รวมทั้งการตอบคำถามต่างๆของนักวิเคราะห์ในระหว่างการเข้าเยี่ยมชมบริษัทและการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนย่อมเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงินทั้งสิ้น ผลการศึกษาของ Lang และ Lundholm (1996) พบว่าเมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพสูงซึ่งจะครอบคลุมถึงปริมาณความน่าเชื่อถือและความทันเวลาของข้อมูลจะทำให้ให้นักวิเคราะห์การเงินที่ติดตามหรือสนใจที่จะทำการวิเคราะห์เพื่อเสนอรายงานการวิเคราะห์ต่อนักลงทุนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

- ผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งพยากรณ์โดยนักวิเคราะห์การเงินมีความถูกต้องมากขึ้น และมีความต่างกันน้อยลงระหว่างนักวิเคราะห์การเงินด้วยกัน
- ผลการดำเนินงานที่พยากรณ์นี้จะมีการปรับเปลี่ยนในภายหลังน้อยลง
- นักวิเคราะห์การเงินจะมีต้นทุนในการจัดหาข้อมูลลดลงทั้งนี้ถ้านักวิเคราะห์การเงินโอนประโยชน์ดังกล่าวบางส่วนไปยังนักลงทุนจะทำให้ให้นักลงทุนมีต้นทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่ำลงด้วย
- รายงานการวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์การเงินมีความแม่นยำน่าเชื่อถือและเป็นที่ต้องการของนักลงทุนมากขึ้น
- นักลงทุนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น โดยอาศัยรายงานการวิเคราะห์ที่มีความถูกต้องมากขึ้น

ประโยชน์ต่อบริษัทผู้เปิดเผยข้อมูล

ผู้ที่ใช้ข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยนั้นได้แก่ ส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงิน นักวิเคราะห์การเงินและนักลงทุนจะนำข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานการวิเคราะห์และการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน ด้วยเหตุนี้ประโยชน์ที่บริษัทผู้เปิดเผยข้อมูลจะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพนั้นจะเป็นผลมาจากความน่าเชื่อถือของข้อมูลในสายตาของนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงิน จากผลงานวิจัยของ Lang และ Lundholm (1993) ชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่จะออกหลักทรัพย์ในงวดปัจจุบันหรือวางแผนที่จะออกทรัพย์ในอนาคตอันใกล้ จะเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพสูงกว่า เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพจะช่วยให้ นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์การเงินหันมาสนใจหลักทรัพย์ของบริษัทมากขึ้นและยังช่วยลดการมีข้อมูลไม่เท่าเทียมกันระหว่างบริษัทกับนักลงทุนหรือนักวิเคราะห์การเงินซึ่งจะมีผลเสียต่อราคาของหลักทรัพย์

2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

2.2.1 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

Gray และ Adams (1996 อ้างในสุกันยา ห้วยผัด, 2550) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียไว้ว่าเป็นตัวแทนของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมขององค์กรโดยองค์กรมีความเป็นไปได้ที่จะมีผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก ซึ่งจะประกอบด้วยพนักงาน ชุมชน สังคม รัฐบาล ลูกค้า รวมไปถึง ผู้ขาย คู่แข่งขัน รัฐบาล ท้องถิ่น ตลาดทุน กลุ่มอุตสาหกรรม รัฐบาลต่างประเทศ เป็นต้น ดังนั้นสิ่งแรกที่จะอธิบายถึงทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียคือความชัดเจนในการมองระบบพื้นฐาน

ขององค์กร และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่จะรับรู้ได้ถึง การเปลี่ยนแปลงและความซับซ้อนของ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียถูกนำมาใช้อธิบายเหตุผลว่าทำไมผู้มีส่วนได้เสียจึงมีส่วนใน การกำหนดแนวทางปฏิบัติของบริษัท โดยผู้มีส่วนได้เสียในปัจจุบันไม่ได้มองเพียงแค่ผู้ถือหุ้นหรือ ผู้ลงทุน แต่จะมองรวมถึง เจ้าหนี้ ลูกค้า คู่แข่ง พนักงาน สื่อ ชุมชน หน่วยงานรัฐบาล องค์กรเอกชน (Carrol และ Bucholtz, 2006) อย่างไรก็ตามความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียจะเปลี่ยนไปตามเวลา ดังนั้นบริษัทจึงต้องตอบสนองความต้องการของการเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนได้เสียด้วย (Deegan, 2001)

ดังนั้นทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย จึงถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นการอธิบาย ถึงการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้เสียเห็นว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยมีนโยบายการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้มีส่วนได้เสีย

2.2.2 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทนได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ และตัวแทน ภายใต้เงื่อนไข หรือสัญญาที่มีต่อกัน ระบุลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวการและตัวแทน คือ เมื่อตัวการทำการ ว่าจ้างตัวแทนมาเพื่อทำการบริหารจัดการภายใต้วัตถุประสงค์ที่มุ่งก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในบริษัท ซึ่ง สิ่งที่จะสะท้อนถึงมูลค่าเพิ่มของบริษัทและประสิทธิภาพการทำงานของตัวแทนจะมองได้จากงบ การเงิน รายงานประจำปี หรือข่าวสารอื่นๆ ที่จะเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน (Jensen และ Meckling, 1976) ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินอย่างเพียงพอ ทำให้ลดการขัดแย้ง ระหว่างตัวการและตัวแทน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะทำให้เกิดต้นทุนสูงและส่งผลทำให้กำไร ลดลง

ดังนั้นทฤษฎีตัวแทน จึงถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นการอธิบายถึงการ เปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่าบริษัทต้องจัดการให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ซึ่งอาจทำให้เกิดต้นทุนและส่งผลให้กำไร ลดลง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม มีดังต่อไปนี้

1. ระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่วัดในรูปของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถ่วงน้ำหนัก การวัดระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินในการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล เช่น วิภา จงรักษ์สัตย์ (2559) ใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นตัววัดระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558) ใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับงานนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วย 6 หมวดใหญ่ และ 26 หมวดย่อย (รายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 3.4 ภาคผนวก)

2. คุณภาพกำไร (Earning Quality)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับมูลค่าบริษัทของ วรภพ เสือพลาย (2554) บริษัท พบว่าคุณภาพกำไรไม่ส่งผลต่อมูลค่าบริษัทที่เป็นเช่นนั้นเพราะอาจเกิดจากความแตกต่างของช่วงเวลาในการประเมิน แต่ในทางกลับกันงานวิจัยของ อิศริย์ โชวีวัฒนา (2552) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับเงินปันผล พบว่ารายการคงค้างที่ควบคุมไม่ได้ รายการคงค้างที่ควบคุมได้และข้อบ่งชี้ถึงคุณภาพกำไรมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของรายการคงค้างรวมจริง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในขณะเดียวกันงานวิจัยของ สัตตมถล ดันติวังไพศาล (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสในการล้มละลายกับคุณภาพกำไร พบว่าโอกาสในการล้มละลายมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพกำไรในมุมมองของการใช้ข้อมูลกำไรที่มีผลต่อการตอบสนองของตลาดจากความสัมพันธ์ของคุณภาพกำไรกับการใช้ข้อมูลทางการเงิน งานวิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 1 ดังนี้

H1 : คุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

3. ขนาดของกิจการ (Firm Size)

จากการทบทวนวรรณกรรม มีงานวิจัยจำนวนน้อยที่พบว่า ขนาดของกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เช่น งานวิจัยของ ฐิติมา กิ่งแก้ว (2555) นอกนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่ มีผลการศึกษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น ณิชวรรณ วิชัยดิษฐ (2552) พบว่าขนาดของกิจการเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะบริษัทขนาดใหญ่มีกิจกรรมทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อสังคม ชุมชน มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก

สอดคล้องกับงานวิจัยของพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าขนาดกิจการเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ เพราะบริษัทขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก เช่นเดียวกับงานวิจัยของรองเอก วรรณพฤษ (2558) ที่พบว่า บริษัทขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมได้มากกว่าบริษัทขนาดเล็ก จะเห็นได้ว่างานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า กิจการขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่ากิจการขนาดเล็ก ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงตั้งสมมติฐานที่ 2 ดังนี้

H2 : ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

4. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ(Ownership Structure)

งานวิจัยของ Brammer และ Pavelin (2006) พบว่าโครงสร้างการเป็นเจ้าของโดยมีคณะกรรมการและผู้บริหารในกิจการที่ต่ำ คือมีสัดส่วนการถือหุ้นเป็นของบุคคลบางกลุ่มรวมถึงมีโครงสร้างการเป็นเจ้าของหลักโดยรัฐบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Murcia และ Souza (2008) ที่พบว่าโครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจายตัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ ดังนั้นงานวิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 3 ดังนี้

H3 : โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

5. สภาพคล่องของกิจการ(Liquidity)

สภาพคล่องของกิจการวัดโดยใช้ อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนอ้างอิงจากงานวิจัยของพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2554) ซึ่งพบว่าสภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในขณะทำงานวิจัยของ Salehi et al. (2015) อ้างใน กุริวัจน์ อติเรก (2558) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลของกิจการต่อสภาพคล่องของหลักทรัพย์ในตลาด تهران พบว่าการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่าสภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของกิจการและโอกาสในการทำกำไร ดังนั้นงานวิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 4 ดังนี้

H4 : สภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

6. ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

บุญชริกา ใจกระจ่าง (2546) พบว่ากิจการมักเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้นหากการเปิดเผยข้อมูลในอดีตส่งผลดีต่อผลตอบแทนหรือกำไรของบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Murcia และ Souza (2008) และ Murcia และ Souza (2010) พบว่ากิจการที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงมีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่ากิจการที่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำ ทั้งนี้ ผู้ใช้งบการเงินจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูลในอดีตส่งผลดีต่อผลตอบแทนหรือกำไรของบริษัท และผู้ใช้งบการเงินจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นตามแนวโน้มผลการดำเนินงานหรือความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ดังนั้นงานวิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 5 ดังนี้

H5 : ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

7. อายุของกิจการ (Firm Age)

สำหรับในประเทศไทยอายุกิจการของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรมีความแตกต่างกันจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยของณิชาวรรณ วิชัยดิษฐ์ (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ โดยเปิดเผยในเรื่องของการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากที่สุด โดยที่ปัจจัยอายุของกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าอายุของกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากบริษัทที่เพิ่งเริ่มกิจการก็สามารถศึกษารูปแบบ และเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมกับบริษัทอื่นได้ อย่างไรก็ตามกิจการที่มีอายุการดำเนินงานมากจะมีความพร้อมด้านบุคลากรและระบบสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความมั่นคงด้านการเงิน ส่งผลให้มีกระแสเงินสดหรือกำไรเพียงพอที่จะลงทุนด้านการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558) ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 6 ดังนี้

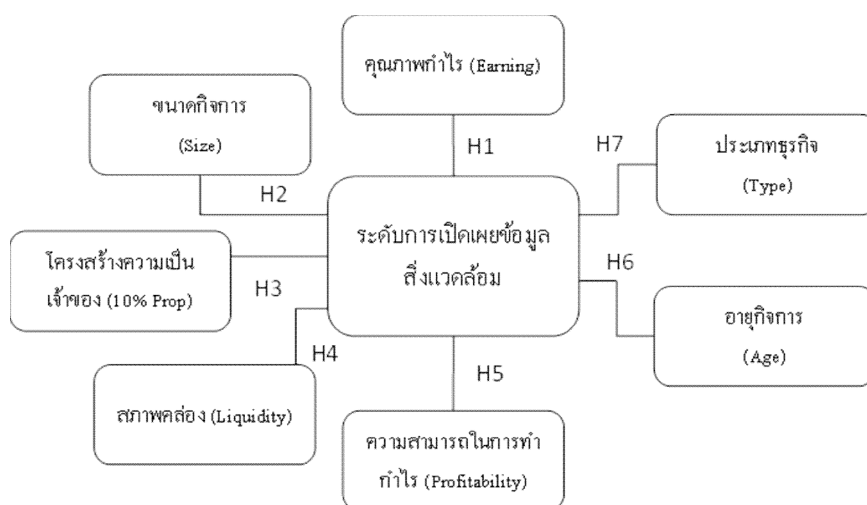
H6 : อายุของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

8. ประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากผลการศึกษาของสุพาดา สิริกุตตา (2557) พบว่าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อชุมชน และเพื่อพนักงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่งานวิจัยของสิริมา แซ่ลี (2557) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET100) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ดังนั้นงานวิจัยจึงตั้งสมมติฐานที่ 7 ดังนี้

H7 : อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

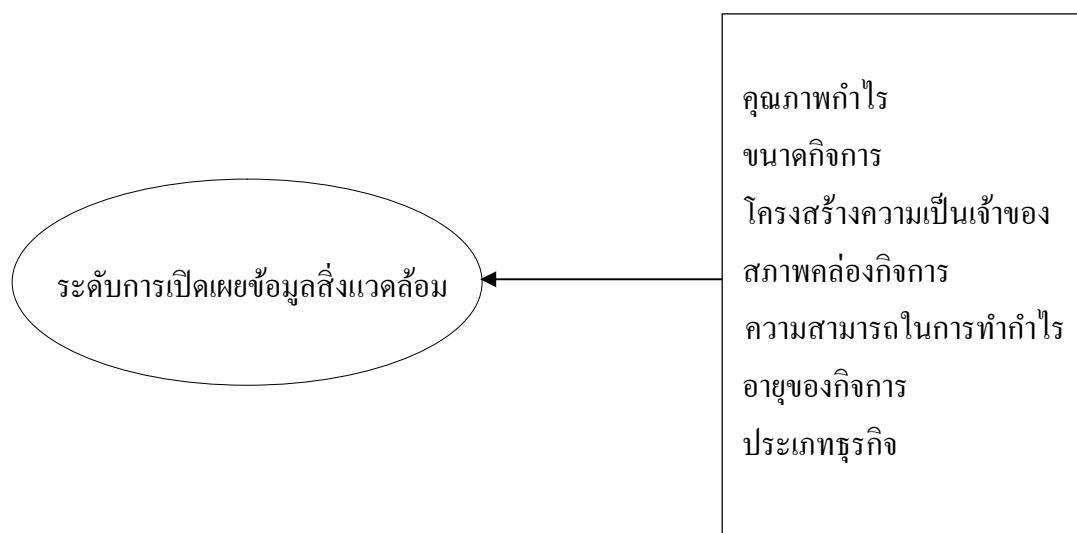
สามารถสรุปตัวแปรที่ศึกษาและสมมติฐานที่ทดสอบได้ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 ตัวแปรที่ศึกษาและสมมติฐานที่ทดสอบ

2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยในอดีตข้างต้นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย คุณภาพกำไร ขนาดกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สภาพคล่อง ความสามารถในการทำกำไร อายุกิจการและประเภทธุรกิจ เป็นตัวแปรอิสระที่ศึกษา (Independent Variable) และระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) (รูปที่ 2.2)

รูปที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและตัวแปรในงานวิจัย
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรูปแบบการศึกษา 2 ลักษณะ คือ การศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive Research) และการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (Annual Report) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้เก็บข้อมูลแบบตัดขวาง (Cross-sectional Research) ปี 2554-2558 ข้อมูลที่รวบรวมได้ถูกนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับปัจจัย ที่คาดว่าจะมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คุณภาพกำไร ขนาดของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สภาพคล่องกิจการ ความสามารถในการทำกำไร อายุกิจการ และรูปแบบธุรกิจ เพื่อนำผลที่ได้รับไปเปรียบเทียบกับข้อมูลของบริษัทในเชิงปฏิบัติเพื่อหาความสอดคล้องต่อไป

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมดจำนวน 39 บริษัทที่มีงบการเงินรายปีย้อนหลัง 5 ปีคือตั้งแต่ปี พ.ศ.2554-2558 (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ก)

3.2.2 กรอบและวิธีการเลือกตัวอย่าง

รายชื่อบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2554-2558 การทำเลือกประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง (Census Method) จำนวน 39 บริษัท รวม 195 งบการเงิน (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ก)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ดัชนีวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นจากงานวิจัยของ Stephen (1998) และพิไลวรรณพันธุ์เพ็ง (2554) เพื่อให้หัวข้อและประเด็นที่ศึกษาสอดคล้องวัตถุประสงค์งานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 การเลือกรายการดัชนี

การสร้างดัชนีวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลนั้นจะต้องมีการจัดทำกระดาศทำการเพื่อให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure Scoring Sheet) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูล และเป็นแนวทางในการประเมินการให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (Annual Report) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีรูปแบบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายในกระดาศทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลนี้ประกอบด้วย 6 หมวดใหญ่ และ 26 หมวดย่อย (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ข)

3.3.2 หลักเกณฑ์การให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูล

การให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูล มีหลักเกณฑ์ คือ หากบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (Annual Report) ปี 2554-2558 เพราะเป็นช่วงที่อุตสาหกรรมการเกษตรพัฒนาและเจริญเติบโตมากทำให้มีการแข่งขันสูง ตามรายการที่กำหนดไว้ในกระดาษทำการการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 1 ในทางตรงกันข้าม หากไม่มีการเปิดเผยรายการตามที่ได้กำหนดไว้ บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 0 การให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลในลักษณะนี้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยของ Stephen Owusu-Ansah (1998) Yan-Leung Cheung et al. (2010); พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2554) และวิภา จงรักษ์สัตย์ (2554)

3.3.3 วิธีคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูล

เมื่อให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดของแต่ละบริษัทแล้ว จะทำการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure Index) ซึ่งอยู่ในรูปของอัตราส่วนของคะแนนที่แต่ละบริษัทได้รับจริงกับคะแนนรวมสูงสุดที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งสำหรับงานวิจัยนี้บริษัทจะมีคะแนนรวมสูงสุดเท่ากับ 26 คะแนน พิจารณาตามรายการ 26 หมวดย่อย ตามรายการในกระดาษทำการ และในทุกบริษัทคะแนนรวมสูงสุดจะมีค่าไม่เกิน 26 คะแนน สามารถแสดงในรูปแบบสมการได้ดังนี้

$$\text{Disclosure Index} = \text{AS/MS}$$

$$\text{โดยที่ } 0 \leq \text{INDEX} \leq 1$$

AS (Actual Score) = คะแนนจริงที่แต่ละบริษัทได้รับ

MS (Maximum Score) = คะแนนรวมสูงสุดที่แต่ละบริษัทควรจะได้รับ

เช่น ถ้าบริษัทได้รับคะแนนรวมทั้งหมดจากการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 15 คะแนน และคะแนนรวมสูงสุดสำหรับรายการที่ต้องเปิดเผยเท่ากับ 26 คะแนน ดังนั้น ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลคือ $15/26$ เท่ากับ 0.58 เท่าหรือคิดเป็นร้อยละ 58 ของระดับข้อมูลที่บริษัทจำเป็นต้องเปิดเผย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและตัวแปรในงานวิจัย

3.4.1 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) : ระดับของการเปิดเผยข้อมูล

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่า งานวิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างกันออกไปตามประเด็นที่ผู้ศึกษาสนใจ งานวิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดงานวิจัยโดยดัดแปลงจากงานวิจัยของ Owusu-Ansah (1998) Yan-Leung Cheung *et al.* (2010) ณิชวรรณ วิชัยดิษฐและคณะ (2552) วิภารักษ์ จงรักภักย์ (2554) และ พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2554)

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยจะเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ทำในดัชนีการเปิดเผยข้อมูล จะมีทำได้ดังนี้

คำนวณหาดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure Index) จะเป็นรายการแสดงการเปิดเผยข้อมูลที่แต่ละบริษัทได้รับจริงมาหารด้วยคะแนนรวมสูงสุดของการเปิดเผยข้อมูลที่คาดว่าแต่ละบริษัทควรจะได้รับ ดังนั้นดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจะอยู่ในรูปของร้อยละ และบอกรายละเอียดของข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยจริงต่อปริมาณรายละเอียดสูงสุด

3.4.2 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) : ประกอบด้วย 7 ตัวแปร คือ คุณภาพกำไร ขนาดกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สภาพคล่อง ความสามารถในการทำกำไร อายุกิจการ และ ประเภทธุรกิจ

1) คุณภาพกำไร (Earning Quality) เป็นการวัดผลกระทบของคุณภาพกำไรที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยงานวิจัยนี้ใช้วิธีการวัดคุณภาพกำไรด้วยวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ โดยใช้ กำไรก่อนหักรายการพิเศษ – กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน อ้างอิงจากงานวิจัยของ Sloan *et al.* (1999)

2) ขนาดกิจการ (Firm Size) เป็นการวัดผลกระทบของขนาดกิจการที่มีต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยงานวิจัยนี้ใช้ขนาดของกิจการโดยใช้ สินทรัพย์รวม อ้างอิงจากงานวิจัยของ จูติมา กิ่งแก้ว (2554) และรองเอก วรรณพฤษ (2558)

3) โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership Structure) เป็นการวัดผลกระทบของโครงสร้างความเป็นเจ้าของต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยพิจารณาจากสัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรกอ้างอิงจากงานวิจัยของ จูติมา กิ่งแก้ว (2554)

4) **สภาพคล่องของกิจการ (Liquidity)** เป็นการวัดผลกระทบของสภาพคล่องของกิจการที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยงานวิจัยนี้ใช้วิธีการวัดสภาพคล่องของกิจการ โดยใช้ อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนอ้างอิงจากงานวิจัยของพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2554)

5) **ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)** เป็นการวัดผลกระทบของความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยงานวิจัยนี้ใช้วิธีการวัดความสามารถในการทำกำไร โดยใช้ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset : ROA) อ้างอิงจากงานวิจัยของรองเอก วรรณพฤษ (2558)

6) **อายุของกิจการ (Firm Age)** เป็นการวัดผลกระทบของอายุกิจการที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวัดอายุของกิจการด้วยจำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2558 อ้างอิงจากงานวิจัยของ ฉิขวรรณ วิชัยดิษฐและคณะ (2552) และพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2554)

7) **ประเภทธุรกิจ (Type of Business)** เป็นการเปรียบเทียบระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามประเภทธุรกิจ เนื่องจากอุตสาหกรรมที่ศึกษามา 2 กลุ่มคือ อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารซึ่งทั้ง 2 อุตสาหกรรมจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ตาราง 3.1 ความหมายและการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปร	ความหมาย	คำย่อ	การวัดค่า
Disclosure Index	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล	DisIndex	จำนวนคะแนนทั้งหมดที่วัดจากรายการที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม
Earning Quality	คุณภาพกำไร	Earning	กำไรก่อนหักรายการพิเศษ – กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

Firm Size	ขนาดของกิจการ	Size	ยอดสินทรัพย์รวม
Ownership Structure	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ	10% Prop	สัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก
Liquidity	สภาพคล่องของกิจการ	Liquidity	อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน ต่อหนี้สินหมุนเวียน
Profitability	ความสามารถในการทำกำไร	Profitability	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม
Age	อายุของกิจการ	Age	จำนวนปี นับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2558
Type	ประเภทธุรกิจ	Type	0= อุตสาหกรรมเกษตร และ 1= อุตสาหกรรมอาหาร

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ที่ใช้แสดงข้อมูลพื้นฐานตัวแปร เช่น ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ใช้มี 3 ชนิดคือ 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อในการแก้ปัญหาปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) คือการรวมตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน โดยการสร้างตัวแปรใหม่หรือเรียกว่าปัจจัย 2) การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลและปัจจัยแวดล้อมที่กำหนด และ 3) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Independent Sample T-test) ของระดับการเปิดเผยข้อมูลกับตัวแปรที่กำหนด สามารถแสดงรายละเอียดสมมติฐานและสถิติที่ใช้ทดสอบได้ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 สมมติฐานและสถิติที่ใช้ทดสอบ

สมมติฐาน	สถิติที่ทดสอบ
H1 : คุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	Multiple Regression Analysis
H2 : ขนาดกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	Multiple Regression Analysis
H3 : โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	Multiple Regression Analysis
H4 : สภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	Multiple Regression Analysis
H5: ความสามารถในการกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	Multiple Regression Analysis
H6 : อายุกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	Multiple Regression Analysis
H7 : อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน	Independent Sample T-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 แสดงรายละเอียดผลการศึกษที่สามารถแสดงการวิเคราะห์ผลการวิจัยได้ตามลำดับดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท
- 4.2 ระดับความเห็นการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม
- 4.3 การทดสอบสมมติฐาน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท

4.1.1 ข้อมูลทั่วไป

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 39 บริษัท แบ่งออกเป็นบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 9 บริษัท และบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร 30 บริษัท รวบรวมข้อมูลทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจากรายงานประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงินประจำปีจำนวน 5 ปี ตั้งแต่ปี 2554-2558 รวมทั้งสิ้น 195 งบการเงิน พบว่าบริษัทมีอายุกิจการเฉลี่ย 28 ปี และ 24 ปี ตามลำดับ ในภาพรวมบริษัทมากกว่าครึ่งหนึ่งมีอายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 56.4) บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารจำนวน 60 งบการเงิน (ร้อยละ 30) มีอายุกิจการเกิน 30 ปี สัดส่วนการถือหุ้น 10 อันดับแรกของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรจำนวน 64 งบการเงิน (ร้อยละ 42.7) ในขณะที่บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีการถือหุ้นของ 10 อันดับแรกจำนวน 15 งบการเงิน (ร้อยละ 33.3) ตามลำดับ

สินทรัพย์รวมโดยเฉลี่ยของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารเท่ากับ 14,697,827,176 บาทและ 22,607,731,142 บาท ตามลำดับ โดยสินทรัพย์รวมเฉลี่ยของอุตสาหกรรมอาหารสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรประมาณ 1.5 เท่าหรือประมาณ 7,909,903,965 บาท ทั้งนี้จะเห็นว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรส่วนใหญ่มีขนาดใหญ่ คือมีสินทรัพย์รวมระหว่าง 1,000-5,000 ล้านบาทจำนวน 31 งบการเงิน (ร้อยละ 68.9) ในขณะที่บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีเพียง 69 งบการเงิน (ร้อยละ 46) ทั้งนี้บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีสินทรัพย์รวมสูงสุดในปี 2558 จำนวน 887,489,078,423 บาท (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลบริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม		จำนวน (ร้อยละ)
	อุตสาหกรรมอาหาร	อุตสาหกรรมเกษตร	
อายุของกิจการ			
อายุกิจการน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	5 (3.3)	0	5(2.6)
11 - 20 ปี	15 (10)	5 (11.1)	20(10.2)
21 - 30 ปี	85(56.7)	25(55.6)	110(56.4)
มากกว่า 30 ปีขึ้นไป	45(30)	15(33.3)	60(30.8)
รวม	150 (100)	45 (100)	195 (100)
สัดส่วนการถือหุ้น 10 รายแรก			
น้อยกว่าร้อยละ 50	10(6.6)	5 (11.1)	15(7.7)
ร้อยละ 50-65	27(18)	15(33.3)	42(21.5)
ร้อยละ 65-80	49(32.7)	13(28.9)	62(31.8)
ร้อยละ 80 ขึ้นไป	64(42.7)	12(26.7)	76(39)
รวม	150 (100)	45 (100)	195 (100)
สินทรัพย์รวม			
> 1000 ล้านบาท	7(4.7)	0	7(3.5)
1000-5000 ล้านบาท	69(46)	31(68.9)	100(51.3)
5000-10000 ล้านบาท	38(25.3)	5(11.1)	43(22.1)
10000 ล้านบาทขึ้นไป	36(24)	9(20)	45(23.1)
รวม	150 (100)	45 (100)	195 (100)

4.1.2 อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

อัตราส่วนทางการเงินที่สำรวจมี 3 ตัว คือ ความสามารถในการทำกำไร ระดับคุณภาพกำไรและสภาพคล่องของกิจการ โดยความสามารถในการทำกำไรวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม จากข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 39 บริษัท รวม 195 งบการเงิน พบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีความสามารถในการทำกำไรดีกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร เนื่องจากมีจำนวน 55 งบการเงิน (ร้อยละ 28.21) ที่มีอัตราความสามารถในการทำกำไรร้อยละ 0.2 เท่าขึ้นไป ในขณะที่อุตสาหกรรมเกษตร มีความสามารถในการทำกำไรที่มีอัตราร้อยละ 0.2 เท่าขึ้นไปเพียง 15 งบการเงิน (ร้อยละ 7.69) ตามลำดับ

คุณภาพกำไรวัดจากกำไรก่อนหักรายการพิเศษ – กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน จากการสำรวจพบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีระดับคุณภาพกำไรดีกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร เนื่องจากมีจำนวน 55 งบการเงิน (ร้อยละ 28.21) ที่มีระดับคุณภาพกำไรมากกว่าร้อยละ 80 ในขณะที่อุตสาหกรรมเกษตร มีระดับคุณภาพกำไรมากกว่าร้อยละ 80 เพียง 15 งบการเงิน (ร้อยละ 7.69) ตามลำดับ

สภาพคล่องวัดจากอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน จากการสำรวจพบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีอัตราส่วนสภาพคล่องของกิจการดีกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร เนื่องจากมีจำนวน 98 งบการเงิน (ร้อยละ 50.26) ที่มีสภาพคล่องของกิจการอยู่ระหว่าง 1.01-50 เท่า ในขณะที่อุตสาหกรรมเกษตรมีสภาพคล่องของกิจการอยู่ระหว่าง 1.01-50 เท่าจำนวน 38 งบการเงิน (ร้อยละ 19.48) ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลด้านความสามารถในการทำกำไรและระดับคุณภาพกำไร

ข้อมูลบริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม		จำนวน (ร้อยละ)
	อุตสาหกรรม	อุตสาหกรรม	
	เกษตร	อาหาร	
ความสามารถในการทำกำไร (เท่า)			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0	30(15.38)	95(48.72)	125(64.10)
0.01 - 0.09	-	-	-
0.1 - 0.19	-	-	-
มากกว่าหรือเท่ากับ 0.2	15(7.69)	55(28.21)	70(35.90)
รวม	45 (23.07)	150(76.93)	195 (100)

ระดับคุณภาพกำไร (บาท)			
น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50	30(15.38)	95(48.72)	125(64.10)
ร้อยละ 51 – 80	-	-	-
มากกว่าร้อยละ 80	15(7.69)	55(28.21)	70(35.90)
รวม	45 (23.07)	150(76.93)	195 (100)
สภาพคล่องของกิจการ (เท่า)			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.5	1(0.52)	11(5.64)	12(6.16)
0.51 - 1.0	6(3.07)	41(21.03)	47(24.10)
1.01 – 50	38(19.48)	98(50.26)	136(69.74)
รวม	45(23.07)	150(76.93)	195 (100)

4.2 ระดับความเห็นการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

4.2.1 ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่สำรวจ 6 ด้าน คือ การเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 39 บริษัท รวม 195 งบการเงิน พบว่า ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยมากกว่าภาพรวมด้านการเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3$, $SD=0$ และ $\bar{x} = 0.09$, $SD=0.13$) (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	0.87	0.21
การเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม	3	0

การเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อ สิ่งแวดล้อม	0.64	0.17
การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.09	0.13
การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	0.67	0.19
การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม	0.55	0.15
รวม	0.97	0.07

4.2.2 การเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม 5 ด้าน คือ กำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม กำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามใบอนุญาต กฎหมาย และหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลการเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าทุกบริษัทเปิดเผยทุกด้าน ยกเว้นด้านรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่เปิดเผยเพียง 70 งบการเงิน (ร้อยละ 35.9) และไม่เปิดเผย 125 งบการเงิน (ร้อยละ 64.1) ตามลำดับ ($\bar{x}$ = 0.36, SD=0.5) (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ภาพรวมการเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N	Mean (S.D)	เปิดเผย (1)	ไม่เปิดเผย (0)
การเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม				
1. กำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	195	1.00(0)	195(100)	
2. กำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ด้าน สิ่งแวดล้อม	195	1.00(0)	195(100)	
3. การปฏิบัติตามใบอนุญาต กฎหมายและหน่วยงานด้าน สิ่งแวดล้อม	195	1.00(0)	195(100)	
4. ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม	195	1.00(0)	195(100)	
5. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม	195	0.36(0.5)	70(35.9)	125(64.1)

4.2.3 การเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม 3 ด้าน คือ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ได้รับมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14000 และการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลการเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ทุกบริษัทเปิดเผยครบทุกด้าน เพราะทุกด้านเป็นการเปิดเผยตามกฎหมาย (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ภาพรวมการเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N	Mean (S.D)	เปิดเผย (1)	ไม่เปิดเผย (0)
การเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม				
1. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	195	1.00(0)	195(100)	
2. ได้รับมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14000	195	1.00(0)	195(100)	
3. การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม	195	1.00(0)	195(100)	

4.2.4 การเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม 7 ด้าน คือ ของเสีย บรรจุก๊าซ การนำกลับมาใช้ใหม่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยทุกบริษัท ในขณะที่ด้านบรรจุก๊าซมีการเปิดเผยเพียง 40 งบการเงิน (ร้อยละ 20.5) ตามลำดับ ($\bar{x}$ = 0.21, SD=0.4) (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ภาพรวมการเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N	Mean (S.D)	เปิดเผย (1)	ไม่เปิดเผย (0)
การเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม				
1. ของเสีย	195	0.26(0.4)	50(25.6)	145(74.4)
2. บรรจุก๊าซ	195	0.21(0.4)	40(20.5)	155(79.5)
3. การนำกลับมาใช้ใหม่	195	0.49(0.5)	95(48.7)	100(51.3)

4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	195	0.89(0.3)	175(89.7)	20(10.3)
5. การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	195	0.72(0.5)	140(71.8)	55(28.2)
6. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	195	1(0)	195(100)	-
7. การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบ	195	0.89(0.3)	175(89.7)	20(10.3)

4.2.5 การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 6 ด้าน คือ การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายและต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม คำอธิบายของการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การประกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม และสินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ด้านการลงทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเปิดเผย 50 งบการเงิน (ร้อยละ 22.6) ในขณะที่ด้านหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม คำอธิบายของการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การประกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม และสินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อมเปิดเผยเพียง 5 งบการเงิน (ร้อยละ 2.6) ตามลำดับ ($\bar{x}$ =0.03, SD=0.2) (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N	Mean (S.D)	เปิดเผย (1)	ไม่เปิดเผย (0)
การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม				
1. การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	195	0.26(0.4)	50(22.6)	145(74.4)
2. ค่าใช้จ่ายและต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม	195	0.18(0.4)	35(17.9)	160(82.1)
3. หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	195	0.03(0.2)	5(2.6)	190(97.4)
4. คำอธิบายของการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	195	0.03(0.2)	5(2.6)	190(97.4)
5. การประกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม	195	0.03(0.2)	5(2.6)	190(97.4)
6. สินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อม	195	0.03(0.2)	5(2.6)	190(97.4)

4.2.6 การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน คือ การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และ การวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ด้านการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมเปิดเผย 110 งบ

การเงิน (ร้อยละ 56.4) ในขณะที่ด้านการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมเปิดเผยเพียง 15 งบการเงิน (ร้อยละ 7.7) ตามลำดับ ($\bar{x}=0.77$, $SD=0.3$) (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N	Mean (S.D)	เปิดเผย (1)	ไม่เปิดเผย (0)
การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม				
1. การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	195	0.56(0.5)	110(56.4)	85(43.6)
2. การวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม	195	0.77(0.3)	15(7.7)	180(92.3)

4.2.7 การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม 3 ด้าน คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืน การจัดการป่าไม้ และการตระหนักถึงความหลากหลายทางชีวภาพของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ด้านการตระหนักถึงความหลากหลายทางชีวภาพเปิดเผย 185 งบการเงิน (ร้อยละ 94.9) ในขณะที่ด้านการจัดการป่าไม้เปิดเผยเพียง 65 งบการเงิน (ร้อยละ 33.3) ตามลำดับ ($\bar{x}=0.33$, $SD=0.5$) (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N	Mean (S.D)	เปิดเผย (1)	ไม่เปิดเผย (0)
การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม				
1. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืน	195	0.38(0.5)	75(38.5)	120(61.5)
2. การจัดการป่าไม้	195	0.33(0.5)	65(33.3)	130(66.7)
3. การตระหนักถึงความหลากหลายทางชีวภาพ	195	0.95(0.2)	185(94.9)	10(5.1)

4.2.8 การเปรียบเทียบระดับความเห็นด้านการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

การเปรียบเทียบระดับความเห็นด้านการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 39 บริษัท รวม 195 งบการเงิน พบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมและด้านการจัดการและการตรวจสอบสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีการเปิดเผยตามกฎหมายทุกบริษัท ในขณะที่ อุตสาหกรรมอาหาร มีการ

เปิดเผยหัวข้อรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 60 งบการเงิน (ร้อยละ 40) และ 10 งบการเงิน (ร้อยละ 22.2) ตามลำดับ (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมและด้านการจัดการและการตรวจสอบสิ่งแวดล้อม

รายการ	อุตสาหกรรมเกษตร (N1=45)			อุตสาหกรรมอาหาร (N2=150)		
	จำนวนที่ เปิดเผย (ร้อยละ)	ตาม กฎหมาย (ร้อยละ)	ตามสมัครใจ (ร้อยละ)	จำนวนที่ เปิดเผย (ร้อยละ)	ตาม กฎหมาย (ร้อยละ)	ตามสมัครใจ (ร้อยละ)
ด้านการเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม						
1. กำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	45(100)	45 (100)	-	150(100)	150(100)	-
2. กำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและ วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม	45(100)	45 (100)	-	150(100)	150(100)	-
3. การปฏิบัติตามใบอนุญาต กฎหมายและหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม	45(100)	45 (100)	-	150(100)	150(100)	-
4. ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม	45(100)	45 (100)	-	150(100)	150(100)	-
5. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม	10(22.2)	-	10(22.2)	60(40)	-	60(40)
ด้านการเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม						
1. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	45(100)	45(100)	-	150(100)	150(100)	-
2. ได้รับมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14000	45(100)	45(100)	-	150(100)	150(100)	-
3. การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม	45(100)	45(100)	-	150(100)	150(100)	-

N1 = อุตสาหกรรมเกษตร N2 = อุตสาหกรรมอาหาร

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารพบว่า อุตสาหกรรมอาหารเปิดเผยด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มากกว่าอุตสาหกรรมเกษตร 135 งบการเงิน (ร้อยละ 90) และ 40 งบการเงิน (ร้อยละ 88.9) ตามลำดับ ในขณะที่อุตสาหกรรมอาหารเปิดเผยด้านบรรพบุรุษมากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 35 งบการเงิน (ร้อยละ 23.3) และ 10 งบการเงิน (ร้อยละ 22.2) ตามลำดับ (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจ

รายการ	อุตสาหกรรมเกษตร (N1=45)		อุตสาหกรรมอาหาร (N2=150)	
	จำนวนที่เปิด (ร้อยละ)	ตามสมัครใจ (ร้อยละ)	จำนวนที่เปิด (ร้อยละ)	ตามสมัครใจ (ร้อยละ)
ด้านการเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม				
1. ขงเสีย	15(33.3)	15(33.3)	35(23.3)	35(23.3)
2. บรรจุภัณฑ์	5(11.1)	5(11.1)	35(23.3)	35(23.3)
3. การนำกลับมาใช้ใหม่	5(11.1)	5(11.1)	90(60)	90(60)
4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	40(88.9)	40(88.9)	135(90)	135(90)
5. การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	20(36.4)	20(36.4)	120(80)	120(80)
6. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	45(100)	45(100)	150(100)	150(100)
7. การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบ	35(77.8)	35(77.8)	140(93.3)	140(93.3)

N1 = อุตสาหกรรมเกษตร N2 = อุตสาหกรรมอาหาร

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารพบว่า อุตสาหกรรมอาหารเปิดเผยด้านการลงทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มากกว่าอุตสาหกรรมเกษตร 40 งบการเงิน (ร้อยละ 26.7) และ 10 งบการเงิน (ร้อยละ 22.2) ตามลำดับ ในขณะที่อุตสาหกรรมอาหารเปิดเผยด้านค่าใช้จ่ายและต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม มากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 25 งบการเงิน (ร้อยละ 16.7) และ 10 งบการเงิน (ร้อยละ 22.2) ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

รายการ	อุตสาหกรรมเกษตร (N1=45)		อุตสาหกรรมอาหาร (N2=150)	
	จำนวนที่เปิด (ร้อยละ)	ตามสมัครใจ (ร้อยละ)	จำนวนที่เปิด (ร้อยละ)	ตามสมัครใจ (ร้อยละ)
การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม				
1. การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	10(22.2)	10(22.2)	40(26.7)	40(26.7)
2. ค่าใช้จ่ายและต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม	10(22.2)	10(22.2)	25(16.7)	25(16.7)
3. หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม			5(3.3)	5(3.3)

4. คำอธิบายของการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับ ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	5(3.3)	5(3.3)
5. การประกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม	5(3.3)	5(3.3)
6. สิทธิพลด้านสิ่งแวดล้อม	5(3.3)	5(3.3)

N1 = อุตสาหกรรมเกษตร N2 = อุตสาหกรรมอาหาร

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารพบว่า อุตสาหกรรมอาหารเปิดเผยด้านการตระหนักถึงความหลากหลายทางชีวภาพ มากกว่าอุตสาหกรรมเกษตร 145 งบการเงิน (ร้อยละ 96.7) และ 40 งบการเงิน (ร้อยละ 88.9) ตามลำดับ ในขณะที่ อุตสาหกรรมอาหารเปิดเผยด้านการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม มากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร 105 งบการเงิน (ร้อยละ 70) และ 5 งบการเงิน (ร้อยละ 11.1) ตามลำดับ (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม

รายการ	อุตสาหกรรมเกษตร (N1=45)		อุตสาหกรรมอาหาร (N2=150)	
	จำนวนที่เปิด (ร้อยละ)	ตามสมัครใจ (ร้อยละ)	จำนวนที่เปิด (ร้อยละ)	ตามสมัครใจ (ร้อยละ)
การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม				
1. การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	5(11.1)	5(11.1)	105(70)	105(70)
2. การวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม	5(11.1)	5(11.1)	10(6.7)	10(6.7)
การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม				
1. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืน	15(33.3)	15(33.3)	60(40)	60(40)
2. การจัดการป่าไม้	20(44.4)	20(44.4)	45(30)	45(30)
3. การตระหนักถึงความหลากหลายทาง ชีวภาพ	40(88.9)	40(88.9)	145(96.7)	145(96.7)

N1 = อุตสาหกรรมเกษตร N2 = อุตสาหกรรมอาหาร

4.3 การทดสอบสมมติฐาน

4.3.1 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่ออธิบายผลของคุณภาพกำไร ขนาดกิจการ % สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น 10 รายแรก สภาพคล่องกิจการ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร อายุของกิจการ ต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม แสดงได้ใน Model 1 ดังนี้

Model 1 DisIndex

$$= \beta_0 + \beta_1 + \beta_2 + \beta_3 + \beta_4 + \text{Earning} + \text{Size} + 10\% \text{ Prop} + \text{Liquidity} + \text{Profitability} + \text{Type}$$

กำหนดให้

Earning	คือ ระดับคุณภาพกำไร
Size	คือ ขนาดกิจการ
10% Prop	คือ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
Liquidity	คือ สภาพคล่องกิจการ
Profitability	คือ ความสามารถในการทำกำไร
Age	คือ อายุกิจการ
Type	คือ ประเภทธุรกิจ

4.3.1.1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ Model 1

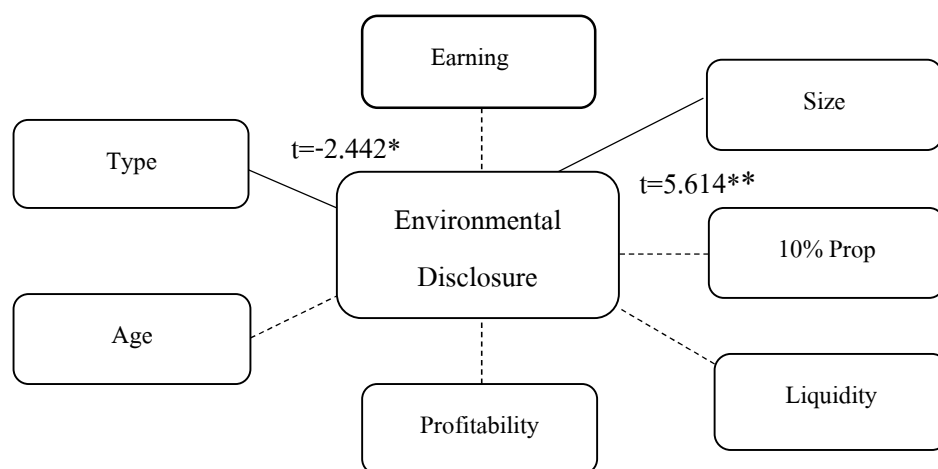
พบว่า ขนาดกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ($t=5.614, p=.000$) และประเภทธุรกิจ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ($t=-2.442, p=.016$) (ตารางที่ 4.14 และรูปที่ 4.1)

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์การถดถอย Model 1

ตัวแปร	Model 1		
	Beta	t-value	P-value
(Constant)		10.809**	.000
Earning	.060	.963	.350
Size	.376	5.614**	.000
10% Prop	-.010	-.147	.883
Liquidity	-.145	-1.857	.065
Profitability	-.076	-1.041	.299
Age	-.014	-.208	.835
Type	-.176	-2.442*	.016

** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level

รูปที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอย Model 1

4.3.2 การวิเคราะห์ปัจจัย

เพื่อแสดงป้องกันปัญหา Multicollinearity ตัวแปรที่มีสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังตารางเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในตารางที่ 4.14 ได้มีการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ผลการวิเคราะห์พบว่าค่า Kaise-Mayer-Olkin Measure เท่ากับ 0.530 ซึ่งมีค่าเข้าสู่ 1 แสดงว่าเหมาะสมในการใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล และจากการทดสอบสมมติฐาน Bartlett's Test of Sphericity พบว่าปัจจัยมีความสัมพันธ์กันเท่ากับ 120.501 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.000 แสดงว่าสามารถใช้การวิเคราะห์ปัจจัยวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป สามารถแสดงค่า Eigenvalue ค่าความแปรปรวน และค่าความแปรปรวนสะสมแต่ละปัจจัยได้ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ปัจจัย

ตัวแปร	ปัจจัยที่ 1	ปัจจัยที่ 2	ปัจจัยที่ 3	ปัจจัยที่ 4
Eigenvalue	1.683	1.474	1.023	1.003
Commulative Variance	22.56%	42.93%	59.26%	74.06%
Bartlett's Test of Sphericity				120.501**
คุณภาพกำไร				0.961
ขนาดกิจการ			0.879	
โครงสร้างความเป็นเจ้าของ		-0.776		
สภาพคล่อง	0.837			
ความสามารถในการทำกำไร	-0.853			
อายุกิจการ		0.61		
ประเภทธุรกิจ		0.625		

** significant at the 0.01 level

ปัจจัยที่ 1 ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ สภาพคล่องและความสามารถในการทำกำไร ดังนั้นจึงตั้งชื่อใหม่ตัวแปรว่า *ความสามารถทางการเงิน (F1)*

ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ อายุกิจการและประเภทธุรกิจ ดังนั้นจึงตั้งชื่อตัวแปรใหม่ว่า *ลักษณะและอายุกิจการ (F2)*

ปัจจัยที่ 3 ประกอบด้วย 1 ตัวแปร คือ ขนาดกิจการ (*F3*) และ

ปัจจัยที่ 4 ประกอบด้วย 1 ตัวแปร คือ คุณภาพกำไร (*F4*)

ตัวแปรกลุ่มปัจจัยเหล่านี้จะนำไปวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพื่อหาความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลต่อไป

4.3.3 การวิเคราะห์ความถดถอยตัวแปรกลุ่มปัจจัย

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) กลุ่มปัจจัยจากการวิเคราะห์ปัจจัย สามารถแสดงรายละเอียดตัวแปรได้ดัง Model 2 ดังนี้

Model 2 DisIndex

$$= \beta_0 + \beta_1 F1 + \beta_2 F2 + \beta_3 F3 + \beta_4 F4 + \beta_5 \text{Earning} + \beta_6 \text{Size}$$

กำหนดให้

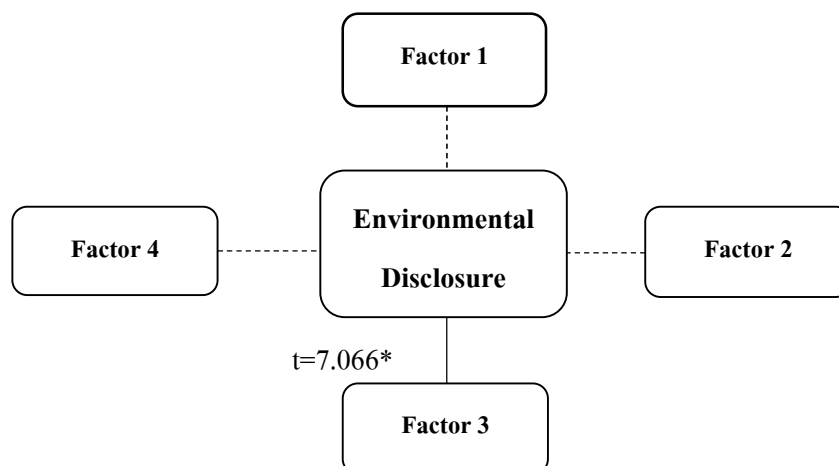
- F1 คือ ความสามารถทางการเงิน
- F2 คือ ลักษณะและอายุกิจการ
- F3 คือ ขนาดกิจการ และ
- F4 คือ คุณภาพกำไร

ผลการวิเคราะห์พบว่า เฉพาะปัจจัย F3 ขนาดกิจการเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีสาระสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ($t=7.066, p=.000$) ในขณะที่ปัจจัยด้านอื่นๆ พบทิศทางความสัมพันธ์เชิงลบ แต่ไม่มีสาระสำคัญ ในปัจจัยด้านความสามารถทางการเงิน (F1) และลักษณะและอายุกิจการ (F2) (ตารางที่ 4.16 และรูปที่ 4.2)

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยกลุ่มปัจจัย: Model 2

ตัวแปร	Model 2		
	Beta	T	P-value
(Constant)		73.949**	0.000
F1	-.114	-1.789	.075
F2	-0.64	-1.004	.317
F3	.451	7.066**	0.000
F4	0.070	1.091	.277

** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level

รูปที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยมี Factor Model 2

4.3.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างคุณภาพกำไรและระดับการเปิดเผยข้อมูลในกลุ่ม

อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

จากการวิเคราะห์ความถดถอยในข้อ 4.3.4 พบความสัมพันธ์เชิงลบของระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมกับประเภทรูทิก โดยพบว่าอุตสาหกรรมเกษตรมีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าอุตสาหกรรมอาหาร ($t=-2.442$, $p=.016$) ดังนั้นเพื่อทราบประเด็นการเปิดเผยข้อมูลว่าประเด็นใดที่มีการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างกัน จึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดังตารางที่ 4.18

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างคุณภาพกำไรและระดับการเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร มีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ($\bar{x} = 0.4$, $t=2.389$) (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบการเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N1 , N2	$\bar{x}_1$ (SD) , $\bar{x}_2$ (SD)	T-value
การเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม			
รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.2(0.4) , 0.4(0.5)	2.389*

** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level

การเปรียบเทียบการเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร มีระดับการเปิดเผยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ($\bar{X}=0.6$, $t=7.874$) ในขณะที่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร มีระดับการเปิดเผยด้านของเสีย สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ($\bar{X}=0.3$, $t=-1.265$) (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบการเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N1 , N2	$\bar{X}1$ (SD) , $\bar{X}2$ (SD)	T-value
การเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม			
ของเสีย	45 , 150	0.3(0.4) , 0.2(0.4)	-1.265*
บรรจุภัณฑ์	45 , 150	0.1(0.3) , 0.2(0.4)	2.082*
การนำกลับมาใช้ใหม่	45 , 150	0.1(0.3) , 0.6(0.5)	7.874*
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.9(0.3) , 0.9(0.3)	0.214
การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	45 , 150	0.4 (0.5) , 0.8(0.4)	4.349*
การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบ	45 , 150	0.8(0.4) , 0.9(0.3)	2.360*

** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level

การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร มีระดับการเปิดเผยด้านหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ค่าอธิบายของการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การประกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม สินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อม สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ($\bar{X}=0.2$, $t=2.267$) ในขณะที่ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีระดับการเปิดเผยด้านการลงทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ($\bar{X}=0.3$, $t=0.596$) (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N1 , N2	$\bar{X}1$ (SD) , $\bar{X}2$ (SD)	T-value
การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.2(0.4) , 0.3(0.4)	0.596
ค่าใช้จ่ายและต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.2(0.4) , 0.2(0.4)	-0.8
หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.2(0) , 0.0(0)	2.267*

คำอธิบายของการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับประเด็น			
ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.2(0) , 0.0(0)	2.267*
การประกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.2(0) , 0.0(0)	2.267*
สินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.2(0) , 0.0(0)	2.267*

** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level

การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร มีระดับการเปิดเผยด้านการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ($\bar{x}$ = 0.7, t = 9.742) ในขณะที่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีระดับการเปิดเผยด้านการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมเท่ากัน ($\bar{x}$ = 0.1, t = -0.979) (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N1 , N2	$\bar{X}_1$ (SD) , $\bar{X}_2$ (SD)	T-value
การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม			
การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.1(0.3) , 0.7(0.5)	9.742*
การวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม	45 , 150	0.1(0.3) , 0.1(0.3)	(.979)

** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level

การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร มีระดับการเปิดเผยด้านความยั่งยืนและการจัดการป่าไม้ สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ($\bar{x}$ = 0.4, t = 0.803) ($\bar{x}$ = 0.4, t = 0.-1.724) ตามลำดับ ในขณะที่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร มีระดับการเปิดเผยด้านการตระหนักถึงความหลากหลายทางชีวภาพ สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ($\bar{x}$ = 0.9, t = 1.568) (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N1 , N2	$\bar{X}_1$ (SD1) $\bar{X}_2$, (SD2)	T-value
การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม			
การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืน	45 , 150	0.3(0.5) , 0.4(0.5)	0.803
การจัดการป่าไม้	45 , 150	0.3(0.5) , 0.4(0.5)	-1.724*
การตระหนักถึงความหลากหลายทางชีวภาพ	45 , 150	0.9(0.3) , 1.0(0.2)	1.568*

** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level

การเปรียบเทียบระหว่างขนาดกิจการ % สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น 10 รายแรก สภาพคล่องกิจการ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร อายุของกิจการและระดับการเปิดเผยข้อมูลในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร มีสภาพคล่องกิจการ สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ($\bar{X}$ = 6.6, t = -3.165) ในขณะที่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร มีอายุของกิจการ สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ($\bar{X}$ = 28.3, t = -2.310) กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรเท่ากัน ($\bar{X}$ = 0.1, t = -0.955) (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรและระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล	N1 , N2	$\bar{X}_1$ (SD) , $\bar{X}_2$ (SD)	T-value
		8147349102.33	
ขนาดกิจการ	45 , 150	(12211630677.7149) , 22667131325.82 (67705260189.33)	2.495*
% สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น 10 รายแรก	45 , 150	68.04 (13.9) , 76.5(16.0)	3.211
สภาพคล่องกิจการ	45 , 150	6.6 (9.7) , 2.1(2.2)	-3.165*
อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร	45 , 150	-0.1(1.0) , 0.1(0.1)	0.955*
อายุของกิจการ	45 , 150	28.3(5.3) , 26.0(7.9)	-2.310*

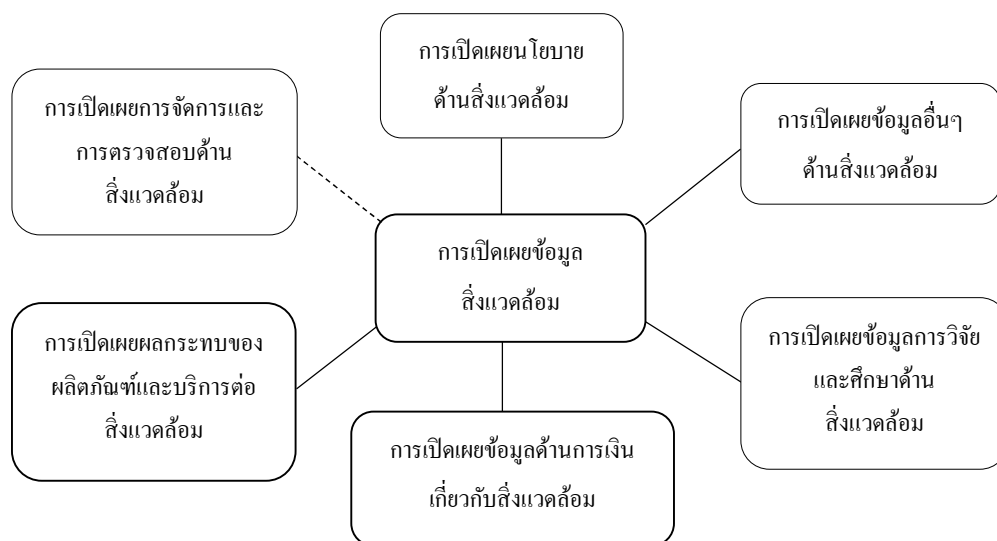
** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level

N1 = อุตสาหกรรมเกษตร N2 = อุตสาหกรรมอาหาร

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมเกษตร $\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมอาหาร

S.D.1 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอุตสาหกรรมเกษตร

S.D.2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอุตสาหกรรมอาหาร

รูปที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบการระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

โดยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามที่ได้ตั้งไว้บทที่ 2 ดังตารางที่ 4.23 ตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบสมมติฐานตัวแปร

สมมติฐาน	T-value	ผล
H1 : คุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	.963	ปฏิเสธ
H2 : ขนาดกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	5.614** ⁺	ยอมรับ
H3 : โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	-.147	ปฏิเสธ
H4 : สภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	-1.857	ปฏิเสธ
H5: ความสามารถในการกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	-1.041	ปฏิเสธ
H6 : อายุกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	-.208	ปฏิเสธ
H7 : อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมต่างกัน	-2.442* ⁺	ยอมรับ

** significant at the 0.01 level, * significant at the 0.05 level, ⁺ยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา กลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถแสดงการเนื้อหาในบทที่ 5 ได้ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย
- 5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา
- 5.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย
- 5.4 ข้อเสนอแนะและงานวิจัยในอนาคต

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินของบริษัทอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงิน รายงานประจำปี 2554-2558 จำนวน 39 บริษัท 195 งบการเงิน พบว่า บริษัทที่มีอายุกิจการเฉลี่ย 28 ปี และ 24 ปี ตามลำดับ สินทรัพย์รวมโดยเฉลี่ยของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารเท่ากับ 14,697,827,176 บาท และ 22,607,731,142 บาท โดยสินทรัพย์รวมเฉลี่ยของอุตสาหกรรมอาหารสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรประมาณ 1.5 เท่าหรือประมาณ 7,909,903,965 ล้านบาท ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรส่วนใหญ่มีขนาดใหญ่ คือมีสินทรัพย์รวมระหว่าง 1,000 – 5,000 ล้านบาทจำนวน 31 งบการเงิน ทั้งนี้บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีสินทรัพย์รวมสูงสุดในปี 2558 จำนวน 887,489,078,423 ล้านบาท

จากภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่สำรวจมี 6 ด้าน คือ การเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ภาพรวมการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยมากกว่าภาพรวมด้านการเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3$, $SD=0$ และ $\bar{x}=0.09$, $SD=0.13$)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระคือ ระดับคุณภาพกำไร (Earning) และตัวแปรควบคุม คือ ขนาดกิจการ (Size) โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (10% Prop) สภาพคล่อง (Liquidity) ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) อายุกิจการ (Age) และประเภทธุรกิจ (Type) (ดูตารางที่ 4.14) พบว่าตัวแปรอิสระบางส่วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น ขนาดกิจการและโครงสร้างความเป็นเจ้าของ ($t=-0.177, p=0.013$) และอายุกิจการ ($t=0.183, p=0.010$)

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ Model 1 พบว่า ขนาดกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ($t=5.614, p=.000$) นั่นคือหากกิจการที่มีขนาดใหญ่จะส่งผลให้บริษัทมีแนวโน้มในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากกว่ากิจการขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉิววรรณ วิชัยดิษฐ (2552); พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558) และรองเอกวรรณพุกษ์ (2558) และประเภทธุรกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ($t=-2.442, p=.016$) นั่นคืออุตสาหกรรมเกษตร มีระดับการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าอุตสาหกรรมอาหาร

นอกจากนี้จากการรวมกลุ่มปัจจัยแล้วนำมาวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุใน Model 2 พบว่า เฉพาะปัจจัย F3 หรือขนาดกิจการเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีสาระสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ($t=7.066, p=.000$) ในขณะที่ปัจจัยด้านอื่นๆ พบทิศทางความสัมพันธ์เชิงลบ แต่ไม่มีสาระสำคัญ จากผลการวิเคราะห์ใน Model 1 และ Model 2 เป็นการยืนยันว่าขนาดกิจการมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษานี้มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยพบประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษานี้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ประโยชน์เชิงทฤษฎี และประโยชน์เชิงการนำไปใช้ ดังนี้

5.2.1 ประโยชน์เชิงทฤษฎี

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) และทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) สามารถอธิบายถึงการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่าบริษัทให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยมีนโยบายการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้มีส่วนได้เสีย ส่วนทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) คือ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัว

เงินอย่างเพียงพอ ทำให้ลดการขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวทำให้เกิดต้นทุนสูงและส่งผลให้กำไรลดลง

5.2.2 ประโยชน์เชิงการนำไปใช้

- นักวิชาการ หรือผู้ที่สนใจ สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นฐานข้อมูลและเป็นประโยชน์ในการขยายขอบเขตการวิจัยในอนาคต

5.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย

- ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นบริษัทในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ไม่ครอบคลุมอุตสาหกรรมอื่น

- การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพกำไรโดยวัดจาก จำนวนเงินคงค้าง = กำไรก่อนหักรายการพิเศษ – กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ซึ่งอาจจะใช้วิธีอื่นแทนได้

- การศึกษาครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาหนึ่ง (Cross-sectional Descriptive Studies) ผลการวิจัยจึงอาจแตกต่างกับการศึกษาแบบระยะยาว (Longitudinal Descriptive Studies)

5.4 ข้อเสนอแนะและงานวิจัยในอนาคต

- เพื่อทราบผลของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมระหว่างอุตสาหกรรมอื่น นอกเหนือจากกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร งานวิจัยในอนาคตควรมีการทำการศึกษเปรียบเทียบระหว่างบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น และ

- เพื่อทราบแนวโน้มหรือผลประโยชน์เชิงประจักษ์ในระยะยาวของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม การวิจัยแบบระยะยาว (Longitudinal Descriptive Studies) จะช่วยเพิ่มมุมมองประโยชน์ของการใช้มากขึ้น นอกจากนี้หากจะยังศึกษาแบบตัดขวางช่วงเวลา อาจเพิ่มช่วงเวลาเป็น 10 หรือ 15 ปี ตามความเหมาะสมของข้อมูล จะทำให้การเปรียบเทียบเห็นชัดมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กิตติภพ ต้นสุพรรณ. (2556). การวัดคุณภาพกำไรจากการวิเคราะห์งบกระแสเงินสด. วารสารบัญชี
ปัญญากิวัฒน์
- คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน. (2551).
เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม *Corporate Social Responsibility Guidelines*. พิมพ์ครั้งที่1.
กรุงเทพฯ: ไอคอนพรินติ้ง.
- ฐิติมา กิ่งแก้ว. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บัญชีมหาบัณฑิต, คณะพาณิชย
ศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณิชวรรณ วิชัยดิษฐ. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ สังคม ของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บัญชีมหาบัณฑิต, คณะ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559). รายชื่อบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [http://www.set.or.th/set/mainpage.do?
language=th&country=TH](http://www.set.or.th/set/mainpage.do?language=th&country=TH). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2559.
- บุญทริกา ใจกระจ่าง. (2546). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของเครื่องมือของ
ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุกษา พึ่งจิตต์ประไพ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่ม
สินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. บัญชีมหาบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพไลวรรณ พันธุ์เฟื่อง. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผย
ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ภคสุนาถ จิตมั่นชัยธรรม. (2545). คุณภาพกำไรกับผลตอบแทนของหุ้น: กรณีศึกษาจากตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การเงิน, ภาควิชาการธนาคารและการเงิน, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- ภัทรพร คมคาย. (2551). *คุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาณุพงษ์ โมกไชยสง และคณะ. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการ โครงสร้างของผู้ถือหุ้น ต้นทุนตัวแทน กับคุณภาพกำไร ของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภูริวัจน์ อดิเรก. (2558). *ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการและการจัดกิจกรรมบริษัทจดทะเบียน พบผู้ลงทุนต่อสภาพคล่องของหลักทรัพย์ : กรณีศึกษาจากบริษัทในดัชนี SET50 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเงิน มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2555). *อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. ภาควิชาการบัญชี, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยุวดี เครือรัฐติกาล. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับอัตราส่วนราคาต่อกำไร ต่อหุ้นของบริษัทจดทะเบียน MAI*. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.).
- รองเอก วรณพฤกษ์. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้าน สังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- รสจรินทร์ กุลศรีสอน และคณะ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพ กำไร*. บัญชีมหาบัณฑิต สาขาบัญชี, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิภา จงรัชต์ศักดิ์. (2559). *การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศไทย*. ภาควิชาการบัญชี, คณะบัญชีการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ.
- วิษณุ ภูมิพานิช. (2553). *ปัจจัยทางด้านคุณภาพกำไรที่มีผลต่อการวัดผลการดำเนินงานด้วยเกณฑ์คง ค้าง*. คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- วรทัศน์ วัชรวิสี. (2533). *ประวัติของการเกษตรไทย*. เข้าถึงจาก: https://blogs-knowledge.blogspot.com/2016/08/blog-post_2.html. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2559.
- วรภพ เสือพลาย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับมูลค่าบริษัท*. คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วรงค์ดี ทูมมานนท์. (2543). *คุณรู้จัก Creative Accounting และ คุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?*
 กรุงเทพฯ: ไอโอนิคอินเตอร์เทรตริชอสเซส.
- สถาบันไทยพัฒนา. (2559). รายงาน CSR แบบบ่งตง. <http://www.thaicssr.com>. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2559.
- สัตตกมล ตันดิวงไพศาล. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสในการล้มละลายกับคุณภาพกำไร.*
 วารสารวิชาชีพบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิริมา แซ่ลี. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลตามความ
 สมัยใจในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 (SET100).* ภาควิชาการบัญชี, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุพาดา สิริกุดตา. (2557). *การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท
 จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* ภาควิชาบริหารธุรกิจ, คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมชาย สุภัทรกุล. (2544). *คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน: ประโยชน์และการประเมิน
 คุณภาพ.* กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย. (2547). *การพัฒนาธุรกิจกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.*
http://www.trf.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=960:2013-12-07-02-17-08&catid=22&Itemid=217. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2559.
- อังคณา อรินไพบุญลย์. (2548). *การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัท
 จดทะเบียน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.*
 การค้นคว้า แบบอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิสริย์ โขว์วิวัฒนา. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับเงินปันผลตอบแทน ของบริษัท
 จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้า
 ไทย.
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2550). *การตรวจสอบภายในสมัยใหม่.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เท็กซ์
 แอนด์เจอร์นัลพับลิเคชั่น.
- Carrol, A., & Bucholtz, A. K. (2006). *Business and Society: Ethics and Stakeholder Management.*
 South western Publishing: Thompson.
- Deegan, C. (2001). *Financial Accounting Theory.* Roseville, NSW : McGraw-Hill Book
 Company Australia Pty. Limited.

Jensen, M. C., and Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm; managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of financial economics*, 3(4), 305-360

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

**รายชื่อบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

ลำดับ	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	สินทรัพย์รวม* (หน่วย : ล้านบาท)
1	CHOTI	บริษัท ห้างเย็น โชติวัฒนพัฒนาใหญ่ จำกัด (มหาชน)	1,688.20
2	EE	บริษัท อีเทอเนล เอนเนอจี จำกัด (มหาชน)	1,455.12
3	GFPT	บริษัท จีเอฟพีที จำกัด (มหาชน)	14,976.32
4	LEE	บริษัท ลีพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)	2,827.41
5	STA	บริษัท ศรีตรังแอโกรอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	43,878.63
6	TLUXE	บริษัท ไทยลักซ์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	2,309.42
7	TRUBB	บริษัท ไทยรับเบอร์ลากลีสค์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	6,588.02
8	UPOIC	บริษัท สหอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	1,582.51
9	UVAN	บริษัท ยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	3,810.48
10	APURE	บริษัท อกริเพียวโซลคิงส์ จำกัด (มหาชน)	1,465.60
11	ASIAN	บริษัท ห้างเย็นเอเซีย ซีฟู๊ด จำกัด (มหาชน)	6,175.33
12	CFRESH	บริษัท ซีเฟรชอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	5,264.34
13	CM	บริษัท เชียงใหม่โพรเซ่นฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	1,488.71
14	CPF	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	494,262.74
15	CPI	บริษัท ชุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	3,558.12
16	F&D	บริษัท ฟู๊ดแอนด์คิงส์ จำกัด (มหาชน)	713.90
17	HTC	บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน)	4,465.69
18	KBS	บริษัท น้ำตาลนครบุรี จำกัด (มหาชน)	10,069.06
19	KSL	บริษัท น้ำตาลขอนแก่น จำกัด (มหาชน)	40,176.15
20	LST	บริษัท ลำสูง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	5,871.27
21	MALEE	บริษัท มาลีกรุป จำกัด (มหาชน)	3,060.70
22	MINT	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	95,737.45
23	OISHI	บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	9,088.87
24	PB	บริษัท เพอร์ซิเคนท์เบเกอรี่ จำกัด (มหาชน)	6,724.56
25	PM	บริษัท พรีเมียร์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน)	2,498.62

26	PR	บริษัทเพรซิเดนทีไรซ์โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	3,860.59
27	PRG	บริษัทปทุมไรชมิลแอนด์แกรนารี จำกัด (มหาชน)	8,894.17
28	SAUCE	บริษัทไทยเทพรส จำกัด (มหาชน)	2,650.98
29	SFP	บริษัทอาหารสยาม จำกัด(มหาชน)	2,779.90
30	SNP	บริษัทเอสแอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)	3,806.70
31	SORKON	บริษัทส. ขอนแก่นฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	1,876.35
32	SSC	บริษัทเสริมสุข จำกัด (มหาชน)	11,863.39
33	SSF	บริษัทสุรพลฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	3,187.73
34	SST	บริษัททรัพย์ศรีไทย จำกัด (มหาชน)	5,496.12
35	TC	บริษัททรอปิคอลแคนนิง (ประเทศไทย) จำกัด มหาชน)	2,735.33
36	TF	บริษัทไทยเพรซิเดนทีฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	18,133.10
37	TIPCO	บริษัททีปโก้ฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	6,714.94
38	TU	บริษัทไทยยูเนียน กรู๊ป จำกัด (มหาชน)	111,477.01
39	TVO	บริษัทน้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน)	10,411.53

*สินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2559)

ภาคผนวก ข
กระดาดำทำการการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

กระดาษทำการสำหรับวิจัยเรื่อง
คุณภาพกำไรและการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมเกษตร
และอาหาร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ชื่อบริษัท.....ชื่อย่อ.....

ปีงบการเงิน   2554   2555   2556   2557   2558

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลของบริษัทตามตัวแปรควบคุม (ข้อมูลปี 2558)

1.   **คุณภาพกำไร**
(กำไรก่อนหักรายการพิเศษ – กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน).....บาท
2.   **ขนาดของกิจการ**
(สินทรัพย์รวม).....บาท
3.   **โครงสร้างความเป็นเจ้าของ**
(สัดส่วนการถือหุ้น 10 รายแรก).....เปอร์เซ็นต์
4.   **สภาพคล่องของกิจการ**
(อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน).....เท่า
5.   **ความสามารถในการทำกำไร**
(อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ROA).....เปอร์เซ็นต์
6.   **อายุของกิจการ**
(จำนวนปีนับตั้งแต่วันที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2558).....ปี

ส่วนที่ 2 กระจายทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

กระจายทำการ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม		คะแนน
1. การเปิดเผยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม 2. กำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม 3. การปฏิบัติตามใบอนุญาต กฎหมายและหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม 4. ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม 5. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม 	
2. การเปิดเผยการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 2. ได้รับมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14000 3. การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม 	
3. การเปิดเผยผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ของเสีย 2. บรรจุภัณฑ์ 3. การนำกลับมาใช้ใหม่ 4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 5. การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ 6. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 7. การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบ 	

4. การเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 2. ค่าใช้จ่ายและต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม 3. หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม 4. คำอธิบายของการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม 5. การประกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม 6. สินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อม 	
5. การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม 2. การวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม 	
6. การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ด้านสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืน 2. การจัดการป่าไม้ 3. การตระหนักถึงความหลากหลายทางชีวภาพ 	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล นางสาวไอลดา หนูตะพงค์

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5810521718

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
บัญชีบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	2557

ตำแหน่งสถานที่ทำงานปัจจุบัน

พนักงานทั่วไป

บริษัท โตโยต้า ลีสซิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด สาขาหาดใหญ่

26 ถ.โชติวิริยะกุล5 ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

การตีพิมพ์/เผยแพร่ผลงาน

การตีพิมพ์/เผยแพร่ผลงาน

ไอลดา หนูตะพงค์ และบุญทริกา ไจกระจ่าง. (2560, 18 สิงหาคม). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติ Liberal Arts and Management Sciences National of Conference and Exhibition (LAMS NCE 2017) ประจำปี 2560, คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี.